

Research Article

COMPONENTS AND GUIDELINES OF ADMINISTRATION TO INNOVATIVE
ORGANIZATION FOR OPPORTUNITY EXTENSION SCHOOL UNDER THE OFFICE OF
BASIC EDUCATION COMMISSION

องค์ประกอบและแนวทางในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Received: December 3, 2023

Revised: January 29, 2024

Accepted: February 22, 2024

Aunnicha Kulsuwanwong^{1*} Sopha Amuayrat² Watchara Jatuporn³ and Wannakorn Phornprasert⁴
อึ้งณัณฉิชา กุลสุวรรณวงศ์^{1*} โสภกา อำนวยรัตน์² วัชระ จตุพร³ และวารณกร พรประเสริฐ⁴

^{1,2,3,4}School of Education, University of Phayao, Phayao 56000, Thailand

^{1,2,3,4}วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

*Corresponding Author, E-mail: chyprn@gmail.com

Abstract

The objective of this research is to study the components in the administration of an innovative organization of schools under the Office of the Basic Education Commission and to study the administration approaches towards innovative organizations of schools under the Office of the Basic Education Commission. This is a mixed-methods research 1) to study the components in the administration of an innovative organization of schools under the Office of the Basic Education Commission from a sample group of school administrators affiliated with the Office of the Basic Education Commission, totaling 340 people. The data collection instrument was a questionnaire with approximately 5-level scales. The statistics used for data analyses were mean (\bar{x}), standard deviation (SD), and confirmatory factor analysis. Additionally, 2) to study the administration approaches towards the administration of an innovative organization of schools under the Office of the Basic Education Commission by interviewing 7 qualified individuals using a semi-structured interview format. The data were analyzed using content analysis methods. The research findings indicate that 1.1) The analysis of the level of operationalization of components in managing towards the innovation organization of schools reveals that, overall, it is at the highest level. When considering individual aspects, it was found that the innovation atmosphere has the highest average, followed by organizational innovation structure, and knowledge management, which has the lowest average. 1.2) The confirmatory factor analysis results show that the component with the highest weight is human resource management, followed by organizational culture of

innovation, innovation atmosphere, information technology and communication system, vision, organizational goals, knowledge management, organizational innovation structure, and innovative leadership, respectively. The analysis also indicates that the model aligns very well with the empirical data. 2) The guidelines for managing towards the innovation organization of schools to expand educational opportunities include three parts: Part 1 - Principles and Objectives, Part 2 - Processes of Managing towards the Innovation Organization of Schools to Expand Educational Opportunities, and Part 3 - Conditions for Success.

Keywords: Components, Guidelines, Innovative Organization, Opportunity Extension School

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดย 1) การศึกษาองค์ประกอบในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง และ 2) ศึกษาแนวทางในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน จากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1.1) ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการองค์ประกอบในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กรนวัตกรรม และด้านการจัดการความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 1.2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก พบว่าองค์ประกอบที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านบรรยากาศนวัตกรรม ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านวิสัยทัศน์กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร ด้านการจัดการความรู้ ด้านโครงสร้างองค์กรนวัตกรรม และด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ตามลำดับ โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี มาก 2) แนวทางในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 กระบวนการการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ

คำสำคัญ: องค์ประกอบ แนวทาง องค์กรนวัตกรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

บทนำ (Introduction)

โลกปัจจุบันมีความผันผวนและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในมิติต่าง ๆ มากมาย และในช่วงสองปีที่ผ่านมาได้เกิดแนวทางในการอธิบายโลกยุคใหม่หลังการระบาดของ COVID-19 ที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอย่างมาก เรียกว่า BANI WORLD ซึ่งอธิบายและพยากรณ์โลกยุคใหม่ที่เปราะบาง และก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างไปทั่วโลก องค์กรจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อค้นหาคำตอบสำหรับปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้น (Office of the Education Council, 2023) ความเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและการศึกษา อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ก่อให้เกิดองค์ความรู้และการต่อยอดผสมผสานของเทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมที่หลากหลาย เพื่อรับใช้มนุษย์ให้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการบริหารเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (Noparak, 2018) ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge Based Society) มีผลให้องค์กรทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ การบริการ รวมไปถึงภาค การศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวสร้างความสามารถภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขันตามความคาดหวังของสังคม โดยเป้าหมายการจัดการศึกษามุ่งสร้างผู้เรียนให้มีสมรรถนะทั้งด้านความรู้ และทักษะที่ได้มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน (Runcharoen, 2010) ในปัจจุบันนวัตกรรม ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่องค์กรนำเข้ามาใช้ในการแข่งขันเพื่อให้การดำเนินกิจการต่างๆ ดังนั้น นวัตกรรมเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่เข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การเจริญเติบโต และการสร้างสมรรถนะในการแข่งขันอย่างยั่งยืน องค์กรแห่งนวัตกรรมจึงเป็นแนวคิดการบริหารจัดการองค์การแนวใหม่ในการปรับเปลี่ยน คุณลักษณะขององค์กร หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยนมาก่อนเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าของบริบทโลกาภิวัตน์ที่มีความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มคุณค่า พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการ และความพึงพอใจของลูกค้า และความสามารถเชิงการแข่งขัน ขององค์กรในตลาดค้าโลกเสรี (Yotyngyong, 2009)

การประชุมสมัชชาใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ มีวาระร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Sustainable Development Goals – SDGs) ในอีก ค.ศ. 2015 ถึงปี ค.ศ. 2030 หนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก คือเป้าหมาย “การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ทั้งถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน” ซึ่งได้กำหนดเป้าประสงค์ เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Office of the Education Council, 2016) ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับนวัตกรรมเป็นอย่างมาก มีความพยายามจะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งมีนวัตกรรมบนฐานภูมิปัญญาและการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญ ให้ความสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศชาติและในระดับองค์การเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทย ภายใต้แนวคิดประเทศไทย 4.0 ซึ่งขับเคลื่อนด้วยความรู้และนวัตกรรม (Value-Based Economy) เป็นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ดังนั้น “การศึกษา 4.0” จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยทั้งในระดับสังคม ระดับประเทศ และระดับโลก เป็นยุคการศึกษาที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การจัดการศึกษาจึงมุ่งส่งเสริมพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องกระตุ้นการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมและการวิจัยด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กล่าวได้ว่าการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษามีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน เป้าหมายสูงสุดของการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการสร้างความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ซึ่งการศึกษาเพื่อการสร้างนวัตกรรมจะกลายเป็นตัวขับเคลื่อนการสร้างความรู้แห่งอนาคต การเตรียมความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นแรงงานสร้างสรรค์ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจ และการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ ดังนั้นภาคการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเตรียมกำลังพลของประเทศให้มีความพร้อมในการผลักดันขีดความสามารถของประเทศ (Chamchoy, 2012)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาคือโรงเรียนที่สอนระดับประถมศึกษาและขยายชั้นเรียนโดยเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในพื้นที่ห่างไกลจากโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่สามารถเดินทางไปศึกษาต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ ได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการเปิดโอกาสหรือขยายโอกาสให้เยาวชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ห่างไกลได้มีพื้นฐานการศึกษาที่สูงขึ้น แต่ในสภาพปัจจุบันยังพบปัญหาที่ทำให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขาดประสิทธิภาพ ทั้งด้านการบริหารการศึกษาที่ยังเน้นการรวมอำนาจในส่วนกลางมากเกินไป ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ระบบข้อมูลและสารสนเทศไม่ทันสมัย และปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงอย่างรุนแรง โดยพิจารณาจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานที่มีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและนักเรียนไทยมีผลการประเมินต่ำทุกด้านในมาตรฐานนานาชาติ จากผลคะแนน PISA 2018 พบว่า นักเรียนจากพื้นที่ที่มีคะแนนสูงสุด (กรุงเทพฯ และปริมณฑล) กับคะแนนต่ำสุด (ภาคอีสานตอนล่าง) มีคะแนนห่างกันมากกว่าครึ่งระดับ หรือเท่ากับการเรียนรู้ที่ต่างกันเกือบหนึ่งปี ซึ่งสะท้อนความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษา (Office of the Education Council, 2018) นอกจากนี้ จากรายงานของธนาคารโลก (World Bank, 2018) พบว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษาในเขตเมืองและเขตชนบทมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทศวรรษที่ผ่านมา การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความเหลื่อมล้ำทั้งในด้านโอกาสและคุณภาพ อันเนื่องมาจากถิ่นที่อยู่อาศัยและฐานะของครอบครัว ช่องว่างระหว่างโอกาสเข้าถึงการศึกษาแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจากความเข้มแข็งทางการศึกษาและไม่สามารถเตรียมเยาวชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันในอนาคต (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2016) ระบบการศึกษาและการเรียนรู้ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถออกแบบให้สอดคล้องกับศักยภาพและความจำเป็นรายบุคคลของผู้เรียน ขาดแคลนทางเลือก ไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาให้เหมาะสมกับปัญหาและความหลากหลายของผู้เรียน (Office of the Education Council, 2018)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการศึกษาของไทย ส่งผลให้ต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และเปลี่ยนแปลงการบริหารการศึกษาทั้งระบบ ปรับวิธีการบริหาร การดำเนินการนี้ให้สามารถบรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องสร้างรากฐานความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน (Pacharoen, 2020) ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นยิ่งที่สถานศึกษาต่างๆ จะต้องพัฒนานวัตกรรม หรือนวัตกรรมต่างๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ความคิดเชิงนวัตกรรม เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในอนาคต ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพสูง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง องค์ประกอบและแนวทางในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้น สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลก และนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การ รวมทั้งสร้างรูปแบบการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษา และการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเกิดการบริหารเชิงนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ (Objectives)

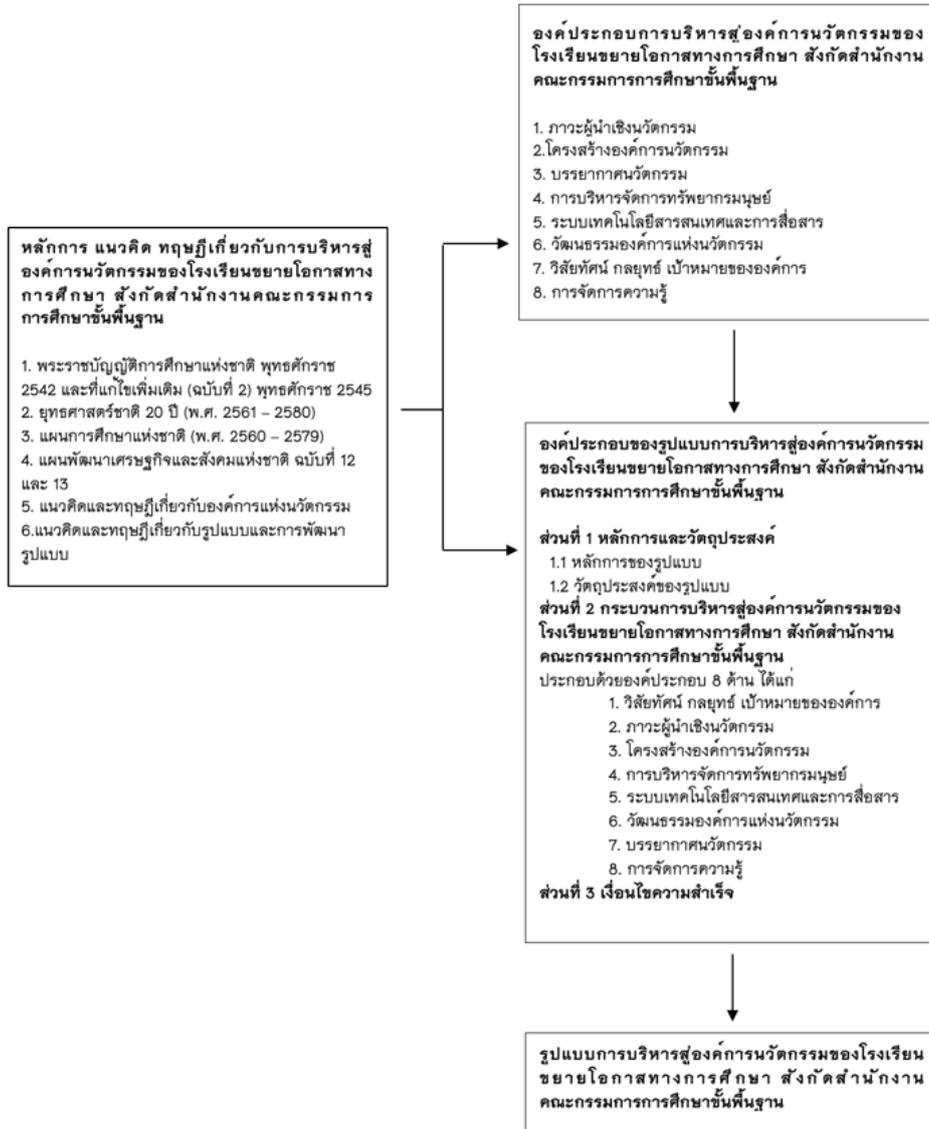
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

Figure 1

Conceptual framework

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods) ของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6,882 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจึงควรมีไม่ต่ำกว่า 20 เท่าของจำนวนตัวแปร (Hair et al., 2010) เริ่มต้นจากได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 340 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนจำแนกตามชั้นคือ ภาคและขนาดโรงเรียน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 องค์ประกอบ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่น ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์การเท่ากับ .946 ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเท่ากับ .901 ด้านโครงสร้างองค์การนวัตกรรมเท่ากับ .885 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เท่ากับ .939 ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเท่ากับ .930 ด้านวัฒนธรรมองค์การแห่งนวัตกรรมเท่ากับ .942 ด้านบรรยากาศนวัตกรรมเท่ากับ .931 และด้านการจัดการความรู้เท่ากับ .942 ตามลำดับ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (First Order Confirmatory Factor Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) กระบวนการ 3) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลตามประเด็นการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย (Results)

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงดัง Table 1

1.1 ผลการศึกษาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินการขององค์ประกอบการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Table 1

Present the mean, standard deviation, and operational levels of the management components towards innovative organizations in opportunity expansion schools under the Office of the Basic Education Commission แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินการขององค์ประกอบการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	n=340		ระดับการดำเนินการ
	\bar{x}	SD	
ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร	4.54	0.54	มากที่สุด
ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	4.58	0.41	มากที่สุด
ด้านโครงสร้างองค์กรนวัตกรรม	4.60	0.44	มากที่สุด
ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์	4.52	0.47	มากที่สุด
ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.53	0.47	มากที่สุด
ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม	4.60	0.44	มากที่สุด
ด้านบรรยากาศนวัตกรรม	4.65	0.41	มากที่สุด
ด้านการจัดการความรู้	4.46	0.53	มาก
รวม	4.56	0.46	มากที่สุด

จาก Table 1 พบว่า ระดับการดำเนินการการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, $SD = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.65$, $SD = 0.41$) รองลงมา ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กรนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.60$, $SD = 0.44$) ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.60$, $SD = 0.44$) ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.58$, $SD = 0.41$) ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร ($\bar{x} = 4.54$, $SD = 0.54$) ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.53$, $SD = 0.47$) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{x} = 4.52$, $SD = 0.47$) ด้านการจัดการความรู้ ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.53$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ในภาพรวมมีค่า 0.46 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่า ระดับการดำเนินการการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสอดคล้องกัน

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งขององค์ประกอบการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบทั้ง 8 ด้านมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($P < .01$) โดยการดำเนินการที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HR) และด้านบรรยากาศนวัตกรรม (IA) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .819 ส่วนการดำเนินการที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (IL) และด้านการจัดการความรู้ (KM) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .639 โดยในภาพรวมแสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทุกคู่อยู่ในเกณฑ์ดี จึงได้นำไปวิเคราะห์องค์ประกอบทุกองค์ประกอบ และผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล พบว่า ค่าสถิติทดสอบ KMO

เท่ากับ 0.937 และค่า Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กันและมีความเหมาะสมอย่างมากที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ

Table 2

Present the results of the first-order confirmatory factor analysis of the management components towards innovative organizations in opportunity expansion schools under the Office of the Basic Education Commission แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ขององค์ประกอบการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			สัมประสิทธิ์ การพยากรณ์
	Factor Loading	S.E.	t	R ²
ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร (VI)	0.833	0.018	45.707**	0.694
ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (IL)	0.745	0.026	28.677**	0.556
ด้านโครงสร้างองค์การนวัตกรรม (SI)	0.754	0.025	29.838**	0.568
ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HR)	0.934	0.009	99.038**	0.873
ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (TI)	0.859	0.016	52.378**	0.737
ด้านวัฒนธรรมองค์การแห่งนวัตกรรม (CI)	0.873	0.015	59.612**	0.763
ด้านบรรยากาศนวัตกรรม (IA)	0.872	0.015	57.211**	0.761
ด้านการจัดการความรู้ (KM)	0.797	0.022	36.913*	0.635

P-Value = 0.7468, Chi-square = 8.477, Degrees of Freedom =12, Chi-square/Degrees of Freedom = 0.706,
Comparative Fit Index (CFI) = 1.000, SRMR = 0.007, RMSEA = 0.000

หมายเหตุ: **P < .01

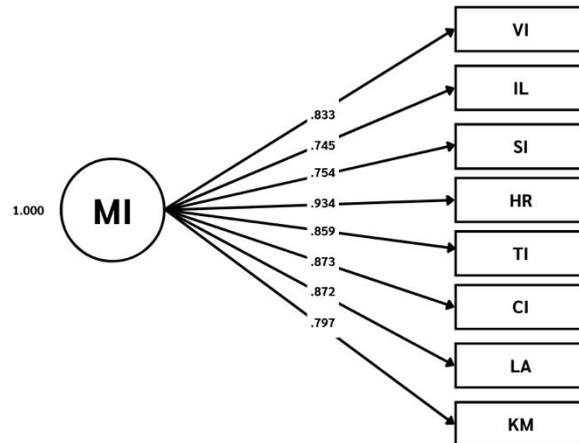
จาก Table 2 พบว่า ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกของการดำเนินการการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก พิจารณาได้จากค่า Chi-square = 8.477, Degrees of Freedom =12, Chi-square/Degrees of Freedom = 0.706, Comparative Fit Index (CFI) = 1.000, SRMR = 0.007, RMSEA = 0.000 องค์ประกอบมีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) สูงที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ 0.934 รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมองค์การแห่งนวัตกรรม 0.873 ด้านบรรยากาศนวัตกรรม 0.872 ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 0.859 ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร 0.833 ด้านการจัดการความรู้ 0.797 ด้านโครงสร้างองค์การนวัตกรรม 0.754 และ ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 0.745 ตามลำดับ

ผลจากการศึกษาในขั้นตอนนี้สามารถเขียนแผนภาพแสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดัง Figure 2

Figure 2

Results of First Order Confirmatory Factor Analysis of the Components of Administration to Innovative Organization for Opportunity Extension School under The Office of Basic Education Commission

แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกขององค์ประกอบการบริหารสู่องค์การนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารสู่องค์การนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลนำมาสรุปประเด็นเนื้อหาใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ 1.1 หลักการประกอบด้วย 1) มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องบนฐานความจริงในบริบทของตนเอง 2) มุ่งเน้นความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ 3) จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดให้เกิดแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายการทำงาน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) และชุมชน 5) มีการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ 1.2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม 2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด พัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถดำรงอยู่ได้ 3) เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาที่ยืดหยุ่นหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 4) เพื่อสร้างพื้นที่ร่วมกันและเชื่อมโยงกับชุมชน ส่วนที่ 2 กระบวนการการบริหารสู่องค์การนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์การ ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านโครงสร้างองค์การนวัตกรรม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านวัฒนธรรมองค์การแห่งนวัตกรรม ด้านบรรยากาศนวัตกรรม และด้านการจัดการความรู้ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกพบว่าทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีลักษณะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีเป้าหมายเดียวกัน 3) การมีส่วนร่วมของ Stakeholder และมีภาคีเครือข่ายที่พร้อมสนับสนุน 4) การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

อภิปรายผล (Discussions)

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านโครงสร้างองค์การนวัตกรรม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านบรรยากาศนวัตกรรม และด้านการจัดการความรู้ มีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่าองค์ประกอบมีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) สูงที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากบุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาองค์กรได้ สอดคล้องกับกับ Khaosa-ard (2021) ที่กล่าวว่า การบริหารบุคคลที่ดีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น และ Chumwongwanapi (2018) ได้กล่าวว่า บุคลากรที่มีความรู้ด้านนวัตกรรมเป็นทรัพยากรสำคัญ ซึ่งต้องได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ก้าวทันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รองลงมาได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม ซึ่งเป็นค่านิยมและแนวปฏิบัติที่บุคลากรยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน สนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือนวัตกรรม สอดคล้องกับ Siriyann (2017) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม ค่านิยม และบรรยากาศ เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการทำงาน การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ จะเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของคุณบุคคล สอดคล้องกับ Chumwongwanapi (2018) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม ค่านิยม และบรรยากาศที่สร้างสรรค์ เช่น การส่งเสริมแทนการลงโทษ จะทำให้รู้สึกอบอุ่น ซึ่งส่งผลดีต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรม และ Onai (2015) กล่าวว่า องค์ประกอบวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม ผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนที่จะเข้าสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ควรเน้นให้บุคลากรการทำงานเพื่อให้เกิดความรักและสามัคคี มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกิดความผูกพันกับโรงเรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ๆ ที่ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาแบบองค์รวม (Whole School Approach) ด้านบรรยากาศนวัตกรรม ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ สะดวกสบาย ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่สนุกสนาน เปิดกว้างทางความคิด สอดคล้องกับ Promsri (2021) กล่าวว่า การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านระบบการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานและสวัสดิการเพิ่มเติมให้ตรงตามความต้องการของบุคลากร แต่ด้วยการทำงานที่ต้องยึดตามระเบียบ กฎหมาย ทำให้เป็นข้อจำกัดในการส่งเสริมให้บุคลากรกล้าคิด และแสดงความคิดเห็นหรือแนวคิดใหม่ และตามแนวคิดของ Wutthirong (2014) ที่กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่สนับสนุนกับการเรียนรู้ ความสามารถในการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม เป็นลักษณะที่สำคัญขององค์กรนวัตกรรม ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการบูรณาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับกับ Ministry of Education (2001) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา กำหนดว่ารัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และผู้พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ Yotyingsyong (2009) ที่กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ จึงช่วยสร้างแรงบันดาลใจซึ่งจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมองค์กรที่จะพัฒนาไปสู่องค์กรนวัตกรรม และ Chamchoy (2012) กล่าวว่า องค์กรนวัตกรรมต้องมีจุดมุ่ง หมายนโยบายและกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมที่ชัดเจนแน่นอน และมีการถ่ายทอดไปสู่ฝ่ายงานต่างๆ เพราะการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมขององค์กร ด้านการจัดการความรู้ สอดคล้องกับ Rojanatrakul (2020) ที่กล่าวว่า การจัดการองค์ความรู้ ถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ เพราะองค์ความรู้คือทรัพยากรอันมีค่าของ องค์กรนวัตกรรม และเป็นทรัพยากรอันมีค่าอย่างยิ่งของสถาบันการศึกษา ดังนั้นการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ด้านโครงสร้างองค์การนวัตกรรม สอดคล้องกับ Chumwongwanapi (2018) ได้กล่าวว่า โครงสร้างที่ยืดหยุ่น มีอิสระ และการมอบอำนาจเป็นค่านิยมที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมของบุคลากร โครงสร้างเป็น Organic Structure กล่าวคือ เป็นองค์กรที่มี

ความยืดหยุ่น ไม่ยึดติดกับขั้นตอนเดิมๆ หรือมีกฎเกณฑ์มากเกินไป มีการปรับตัวได้ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง มีการกระจายอำนาจในการบริหาร การตัดสินใจ พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สื่อสารกันได้ในทุกระดับ และด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมตามลำดับ สอดคล้องกับ Khaosa-ard (2021) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่เห็นความสำคัญของนวัตกรรม พร้อมผลักดันสนับสนุนจะทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย ด้านนวัตกรรม Chumwongwanapi (2018) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากต้องสื่อสารสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย รวมถึงการกระจายอำนาจ และการสนับสนุนบุคลากร

2. ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า แนวทางในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 กระบวนการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร 2) ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 3) ด้านโครงสร้างองค์กรนวัตกรรม 4) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ 5) ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 6) ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม 7) ด้านบรรยากาศนวัตกรรม และ 8) ด้านการจัดการความรู้ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับ Runcharoen (2010) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบด้วยกันคือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ และ Nampradit (2019) กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ มี 6 ส่วน คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ 4) แนวทางการประเมินความสำเร็จของรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 6) คู่มือการใช้รูปแบบ ซึ่งสามารถอภิปรายองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 1.1) หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย (1) มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องบนฐานความจริงในบริบทของตนเอง (2) มุ่งเน้นความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ (3) จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายการทำงาน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และชุมชน (5) มีการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ Higgins (1995, pp. 106-342) ได้กล่าวถึงความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมต้องให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร ซึ่งบุคลากรเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ จนทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ Wutthirong (2014) ที่กล่าวว่า องค์การแห่งนวัตกรรมมีความมุ่งมั่นต่อการบรรลุจุดประสงค์ขององค์กร ผู้บริหารที่มีความมุ่งมั่นต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมมีส่วนสำคัญต่อการผลักดันให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรมภายในองค์กร 2) กระบวนการการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านโครงสร้างองค์กรนวัตกรรม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านบรรยากาศนวัตกรรม และด้านการจัดการความรู้ สอดคล้องกับ Chumwongwanapi (2018) ที่กล่าวว่าโรงเรียนที่พัฒนาความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมได้มุ่งเน้นการจัดการองค์การที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เน้นกระบวนการทำงานเป็นทีม เน้นการจัดการโครงสร้างองค์การที่มีความยืดหยุ่น การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และความเหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Pakdeela (2011) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะขององค์กรนวัตกรรม: กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รับรางวัลด้านนวัตกรรม พบว่า คุณลักษณะขององค์กรนวัตกรรมประกอบด้วย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์และเป้าหมาย โครงสร้างองค์การการบริหาร จัดการทรัพยากรมนุษย์ การให้รางวัลและการยอมรับ การสื่อสาร การจัดการความรู้และข้อมูล ข่าวสาร ทรัพยากร การประเมิน และการลาเลย

ความคิด ผู้นำ บุคลากร เครือข่าย วัฒนธรรม และค่านิยมร่วม และ 3) เจื้อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีลักษณะ ผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีเป้าหมายเดียวกัน 3) การมีส่วนร่วมของ Stakeholder และมีภาคี เครือข่ายที่พร้อมสนับสนุน 4) การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาควรนำองค์ประกอบในการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยมุ่งเน้นด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม และด้านบรรยากาศนวัตกรรม โดยให้ครอบคลุมขอบข่ายงานในโรงเรียนทุกด้าน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำองค์ประกอบไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้กลายเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถาบันของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาองค์ประกอบของการบริหารสู่องค์กรนวัตกรรมในหน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน

2.2 ควรมีการวิจัยสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบขององค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา

References

- Chamchoy, S. (2012). Innovative concepts for school management in the 21st century. *Journal of Education Naresuan University*, 14(2), 117-128.
- Chumwongwanapi, A. (2018). *Developing the innovative organization model of secondary schools under the Office of the Basic Education Commission* (Doctoral dissertation). Chonburi: Burapha University.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education International.
- Higgins, J. M. (1995). *Innovate or evaporate: Test & improve Your Organizations IQ-its innovation Quotient*. New York: New Management.
- Khaosa-ard, K. (2021). Developing management models for innovation in basic education institutions. *Journal of Fine and Applied Arts Education Research*, 13(1), 421-439.
- Ministry of Education. (2001). *National Education Act, B.E. 2542 (Revised Edition No. 2), B.E. 2544*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladprao.
- Nampradit, A. (2019). The digital leadership development model of school administrators in the Sarasan Network, Chiang Mai Province. *Journal of Social Sciences and Research Network for the People*, 4(2), 69.
- Noparak, S. (2018). *Royal science towards the development of management science*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.

- Onai, W. (2015). *Patterns of private school development toward innovative organizations* (Doctoral Dissertation). Phitsanulok: Naresuan University.
- Office of the Education Council. (2016). *Directions and research agendas for Thai education to achieve sustainable development goals*. Bangkok: 21 Century Company.
- Office of the Education Council. (2018). *Guidelines for the reform of Thai education towards Thailand 4.0 era*. Bangkok: Spicy Graphic Company.
- Office of the Education Council. (2023). *Dynamics of Thai and global education*. Bangkok: 21 Century Company.
- Pakdeelao, W. (2011). *Studying the characteristics of innovative organizations: A case study of award-winning innovative organizations* (Doctoral dissertation). Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Promsri, T. (2021). Becoming an innovative organization: The case of the ministry of industry's secretariat. *Journal of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University*, 23(1), 1-14.
- Runcharoen, T. (2010). *Professionalism in educational planning and management during the educational reform era: Education for reform, round 2, and external evaluation, round 3*. Bangkok: Kaofang.
- Rojanatrakul, T. (2020). Developing the innovation organization model of Rajabhat Universities in Thailand. *Journal of Academic Affairs College of Management Sciences, Maejo*, 3(2), 1-17.
- Siriyan, W. (2017). *Models that promote the establishment of innovation organizations in Rajabhat Universities in the Northeastern Region* (Doctoral dissertation). Maha Sarakham: Mahasarakham Rajabhat University.
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2016). *Results of the PISA 2018 assessment in reading, mathematics, and science*. Bangkok: The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology.
- World Bank. (2018). *A Resurgent East Asia, Navigating a Changing World*. Washington, DC: World Bank.
- Wutthirong, P. (2014). *Innovation management: Resources for organizational learning and innovation*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Yotyngyong, K. (2009). *Organization of innovation: Concepts and processes*. Bangkok: Chulalongkorn University.